

Alzheimerforeningen har fået støtte fra Trygfonden til at gennemføre projekt RUM'lighed i samarbejde med kommuner og boligorganisationer. Formålet er at skabe større tryghed samt modvirke social eksklusion blandt aleneboende med demens. Projektet skal desuden bidrage til at skabe trygge fællesskaber og demensvenlige omgivelser til gavn for mennesker med demens og andre i almene boligområder.

Hvorfor denne målgruppe?

Vi ved, at der generelt er flere og flere mennesker, der lever alene, og flere og flere, der får en demenssygdom. Allerede i dag har op imod 25.000 mennesker, der bor alene, demens. Kigger vi frem mod 2025, kan vi se, at denne gruppe kun vil vokse yderligere. Vi ved også, at mennesker med en demenssygdom, som bor alene, ofte er mere sårbare og udsatte end mennesker med demens, der bor sammen med en ægtefælle eller i et bofællesskab. Aleneboende med demens er en gruppe, hvor der ikke tidligere har været fokus på de særlige konsekvenser, det har at bo alene og have en demenssygdom, og hvilke særlige behov der er. Undersøgelser viser, at aleneboende med demens har større risiko for blandt andet at:

- blive underernæret
- få dårlig hygiejne
- opleve flere faldulykker
- få manglende behandling for andre sygdomme
- få udfordringer med dårlig økonomi
- blive afkoblet informationssamfundet
- blive ensomme, opleve isolation og depression
- komme hurtigere på plejehjem
- få forsinket eller ingen diagnose
- har praktiske udfordringer fx med affaldssortering,

Ligeledes viser undersøgelser, at aleneboende bliver senere diagnosticeret med demens. Nogle gange bliver omgivelserne først opmærksomme på demenssymptomerne så sent, at personen med demens er langt fremme i demensforløbet, inden vedkommende får hjælp. Projektet har derfor også betydning ift. tidlig opsporing og en forebyggende indsats.

Med projektet stræbes efter at skabe trygge, sociale miljøer og gennemtænkte fysiske omgivelser, der kan hjælpe aleneboende med demens i deres hverdag og dermed bidrage til en større livskvalitet for alle i det pågældende boligområde. Gennem oplysning og demensvenlige aktiviteter i boligområderne klædes beboere, driftspersonale, frivillige og andre på med viden om demens og konkrete forslag til, hvordan de i hverdagen kan vise forståelse og møde aleneboende med demens i øjenhøjde. Projektet får indflydelse for mennesker med demens, der bor alene, men samtidig også for andre beboere i almene boligområder.

Det overordnede formål skal

- medvirke til bedre hjælp og støtte til aleneboende med demens, og dermed
- modvirke social eksklusion og ensomhed blandt beboere med demens, der bor alene

I projektet inviterer Alzheimerforeningen til et samarbejde med 18 Kommuner og boligorganisationer. I samarbejdet afprøves den model, der er udviklet i samarbejde med Rødovre Kommune og KAB - pilotprojektet *'Enlige med demens i almennyttige boligområder'*, gennemført i 2017-2018.

Modellens 3 indsatsområder

1. Samarbejde mellem kommune og boligorganisation

Alzheimerforeningen etablerer et lokalt netværk med en tovholder fra kommune og boligorganisation. Formålet med netværket er at udveksle erfaringer, få kendskab til hinandens arbejdsområder og igangsætte sociale aktiviteter i boligområdet.

2. Oplysning om demens

Beboere i boligområdet, boligorganisationens driftspersonale, kommunalt ansatte og frivillige bliver Demensvenner med det formål at blive klædt på til at møde mennesker med demens med forståelse, åbenhed og en hjælpende hånd.

3. Tilgængelighed

Mennesker med demens kan have svært ved at huske og genkende selv velkendte omgivelser. Det sidste indsatsområde har det formål at skabe demensvenlige omgivelser både udendørs og i de enkelte boliger, som har stor indflydelse på tryghed og trivsel for aleneboende med demens.

1

SAMARBEJDE OG FÆLLESSKAB

- Netværk og kommunikation
- Lokale aktiviteter

Her er samarbejde mellem boligorganisation og kommune centralt samt naboskab (beboerdemokrati) og inspiration til og igangsættelse af sociale aktiviteter.

2

OPLYSNING OM DEMENS

- Tegn på demens
- Gode råd til handling og kommunikation

Her er informationsmøder om demensvenlighed målrettet driftspersonale og beboere centrale.

3

BYGGERI OG DESIGN

- Tilgængelighed i de fysiske omgivelser

Her er der fokus på tilgængelighed i de fysiske omgivelser på tre niveauer 1) Hvad kan gøres her og nu, 2) Hvad kan gøres i forbindelse med planlagt vedligehold, 3) Hvad kan gøres i forbindelse med større renoveringsprojekter.

Til projektet er udarbejdet en håndbog, der udleveres i forbindelse med etablering af samarbejdet. Håndbogen er målrettet de medarbejdere der skal arbejde med projektet og er en manual for, hvordan de tre indsatsområder gennemføres. Håndbogen bygger på erfaringer og input fra pilotprojektet i Rødovre, medarbejdere i boligområdet Kærerne, demensfaglige medarbejdere fra kommunen, Statens Byggeforskningsinstitut, fra mennesker med demens og deres pårørende samt fra Alzheimerforeningens mangeårige arbejde med oplysning om demens. I håndbogen får man viden om:

- demens og demenssygdomme
- demensvenligt samfund
- samarbejde mellem boligområde og kommune
- Demensvenner

- demensvenlighed i boligområder
- tilgængelighed og fysiske rammer
- drift af projektet
- materialer og sparring, der indgår i projektet

Udbytte af samarbejdet

Projektet gennemføres i 2019 - 2021 med løbende inklusion af samarbejdspartnere. Forud for samarbejdet indgår kommune, boligorganisation og Alzheimerforeningen en samarbejdsaftale, der varer ét år.

- Som samarbejdspartner får I øget viden om aleneboende med demens. Boligorganisationens driftspersonale og beboere bliver Demensvenner, og I får som kommune større indsigt i, hvordan I kan støtte aleneboende med demens bedst muligt.
- Et styrket samarbejde mellem kommune og boligorganisation ved dannelse af et lokalt ressource-netværk, bestående af relevante nøglepersoner fra kommune og boligorganisation. Her tages udfordringer op om aleneboende med demens samt initiativer til fælles løsningsmodeller.
- Inspiration til at igangsætte lokale aktiviteter ved at få adgang til et indholdsrigt aktivitetskatalog, som kan bruges til at lave inkluderende aktiviteter for beboere og aleneboende med demens i boligområdet.
- Adgang til et landsdækkende netværk, hvor deltagende kommuner og boligorganisationer deler erfaringer og udveksler viden med hinanden sammen med andre organisationer der arbejder med demensvenlighed.
- Gratis uddannelse af Demensven-instruktører.
- Flere Demensvenner i kommunen.
- Demensven-nyhedsbreve samt månedlig opgørelse af antal Demensvenner i kommunen.
- Login til alzheimer.dk/rumlighed, der giver digital adgang til materialer til brug for at gennemføre projektet.
- En håndbog der guider jer gennem projektet.
- En fysisk værktøjskasse, der indeholder diverse informationsmaterialer om demens, nabofolder, opslag om projektet til opgang mm., tjekliste ift. tilgængelighed mm.
- Online Demensven-modul målrettet forretninger, biblioteker mv. i lokalområdet.
- Løbende sparring med Alzheimerforeningen

Hvad kræves af samarbejdspartnere

Projektleder i Alzheimerforeningen varetager den overordnede projektstyring, herunder administrering af finansiering samt afrapportering til Trygfonden. Både kommune og boligorganisation udvælger en tovholder, der har projektdialogen med projektlederen i Alzheimerforeningen ift. løbende støtte, sparring og viddeling.

Den kommunale tovholder etablerer og koordinerer sammen med tovholderen fra boligorganisationen et lokalt netværk (kan bestå af driftspersonale, boligsocial koordinator, frivillige m.fl.). Ligeledes står tovholderen for planlægning af et Demensven-instruktørkursus i samarbejde med tovholderen fra boligorganisationen og projektleder. Tovholderen fra boligorganisationen koordinerer de lokale aktiviteter, der igangsættes eller allerede er etableret i boligområdet, samt den efterfølgende forankring af projektets resultater og det fortsatte samarbejde med kommunen.

Begge tovholdere inviteres til det landsdækkende netværk, som er for kommuner, boligorganisationer, Demensvenlige kommuner og DGI m.fl. Det landsdækkende netværk giver mulighed for at dele viden og erfaringer om Demensvenlighed samt udvikling af boligområder, hvor aleneboende med demens bor. Næste netværksmøde afholdes den 12/11 2020 i Odense.

Hvordan indledes et evt. samarbejde?

Hvis I har fået interesse for at høre mere om projektet og et evt. projektsamarbejde, kommer vi gerne til et møde i kommunen. Her vil vi præsentere projektet, værktøjskassen og håndbogen samt gennemgå samarbejdet.

Læs også mere på www.alzheimer.dk/rumlighed

Ønsker I at vide mere om projekt RUM'lighed, og hvordan I kan indgå i projektet, er I velkommen til at kontakte **projektleder Bolette Willemann Jensen**:

E-mail: rumlighed@alzheimer.dk

Mobil direkte: 20 15 37 08

Indhold Håndbog:

Indhold

Forord	4
Hvorfor denne håndbog?	7
Hvad er demens?	8
Et demensvenligt samfund	12
Demensvenner i Danmark	13
Tre trin til RUM'lighed	14
Trin 1 - Samarbejde	16
Til dig som kommunens tovholder	18
Til dig som boligorganisationens tovholder	19
Trin 2 - Oplysning	22
Til dig som kommunens tovholder	23
Til dig som boligorganisationens tovholder	24
Trin 3 - Byggeri og design - tilgængelighed i de fysiske omgivelser	28
Kom godt i gang med de fysiske omgivelser i boligområdet	30
Forankring	32
Materialer og sparring	35
Om Alzheimerforeningen	36
Tak, fordi du læste med	36
Relevante links	36

I værktøjskassen finder du:

Håndbog

En håndbog til tovholdere i projekt RUM'lighed, som indeholder viden om demens, beskriver ansvar og rollefordeling og fortæller om de tre trin i projektet.

Opslag

Et opslag til beboere med kontaktoplysninger til kommunen og boligorganisationen, som kan hænges op i opgangen.

Tjekliste

Et værktøj for driftsledelsen og deres driftsmedarbejdere. Giver nogle klare råd til at forbedre de fysiske konkrete omgivelser.

Sandt eller falsk

Opridskriftning en tid efter, man enten har været til et Informationsmøde eller er blevet Demensven online.

Nabofolder

En folder til husstands-omdeling, som forklarer beboerne om indsatsen, herunder hvordan man som nabo kan gøre en forskel.

Faktakort

Giver driftspersonalet en opridskriftning af, hvad demens er.

Samtykkekort

Samtykke til, at driftspersonale, hjemmeplejere og naboer må opbevare de pårørendes kontaktinformationer.

Tryghedskort

Giver den aleneboende og dennes pårørende tryghed samt giver naboer og driftspersonale bedre mulighed for at hjælpe.

Samtalekort

En hjælp til at drøfte relevante temaer i Jeres lokale netværk. Kortene kan bruges som guide til at få lavet konkrete aftaler og planlægge aktiviteter i boligområdet.

Visitkort

Et visitkort med kontaktinformationer, som den aleneboende med demens kan have med sig.

Plakat

Konkrete råd til, hvordan man som driftspersonale kan handle hensigtsmæssigt i forskellige situationer.